

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Александър Иванов Маринов
Софийски Университет „Св. Климент Охридски”,
Катедра Публична администрация

относно

дисертационен труд за придобиване на ОНС „доктор”
в научна област: Социални, стопански и правни науки,
професионално направление: 3.3. Политически науки,
научна специалност „Политология“

на тема:

**„СРАВНИТЕЛЕН ПОЛИТИЧЕСКИ АНАЛИЗ НА РЕГИОНАЛНАТА
ПОЛИТИКА НА ЕС ЗА ПЕРИОДИТЕ 2007 – 2013 Г. И 2014-2020 Г.“**

дисертант Пламен Вълканов Червенков

Настоящата рецензия е изготвена в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за прилагането му и ВПРАС на ЮЗУ „Неофит Рилски“ и съгласно Заповед №881/10.04.2018 г. на Ректора на ЮЗУ. Рецензията е възложена с решение на научното жури за провеждане на процедурата по защитата на дисертацията - Протокол №1/23.04.2018 г.

Декларирам, че не съм свързано лице с дисертанта по смисъла на § 1, т.5 от Допълнителните разпоредби на ЗРАСРБ, както и че нямам частен интерес, който би могъл да влияе върху безпристрастното и обективно изпълнение на работата ми като член на журито по тази процедура.

I. Биографични данни за дисертанта

Пламен Вълканов Червенков завършва висше образование в СУ „Св. Кл. Охридски“ (специалност Политология), има и магистърска степен по Бизнес администрация от Нов български университет. Има продължителна професионална дейност като държавен служител, експерт в публични и неправителствени организации, ръководител и участник в международни и национални проекти. От 2014 г. е докторант в катедра „Философски и политически науки“ на ЮЗУ.

II. Обща характеристика на дисертационния труд

Дисертационният труд „Сравнителен политически анализ на регионалната политика на ЕС за периодите 2007 – 2013 г. и 2014-2020 г.“, представен от Пламен Вълканов Червенков, отговаря - от структурна и съдържателна гледна точка - на тематиката, изискванията и спецификата на научна специалност Политология. Дисертационният труд покрива критериите на действащите нормативни документи (ЗРАС, Правилника за неговото прилагане, както и ВПРАС на ЮЗУ „Неофит Рилски“) за присъждане на образователна и научна степен „доктор“.

Представен е дисертационен труд с обем 206 страници, структуриран в увод, 4 глави, заключение и библиографска справка. Научният апарат съдържа съдържа 110 източника - 50 на кирилица, 5 – интернет източници. Ползваните публикации са актуални, разнообразни, сериозни и сред тях няма неизползвани, т.е. библиографията е действителна и пълноценно приложена.

Значимо място в цитираната научна литература заемат релевантни за темата разработки на български автори.

Избраната структура на дисертацията съответства на класическите стандарти за научно изследване, последователно, макар и лаконично, са дефинирани актуалността и значимостта, обектът и предметът, целите и задачите на изследването, използваните методи. Изследователската теза не е експлицитно формулирана, но за такава биха могли да се приемат някои от ключовите твърдения в заключението, например че „Политическите измерения на реформата в най-важната политика на ЕС ... дават основа за анализи на случващото се на политическата сцена в ЕС – както по отношение на страните-членки, така и за третите за съюза страни. Всички останали политики и действия на органите на ЕС са свързани със заложените приоритети в различните програмни документи, като част от регионалната политика на ЕС“ (с. 184). Представени са синтезирани дефиниции на редица свързани понятия. По-нататък в логично обвързани глави са представени основните теоретични аспекти на регионалната политика в ЕС, много подробно са разгледани двата основни изучавани периода, а накрая е представен сравнителен анализ на динамиката на регионалната политика. Положителна характеристика на труда е систематичното обобщение на основните изводи в края на всяка глава. Общото впечатление от структурата на дисертационния труд на Пламен Червеняков говори за добро познаване на материята и изградена теоретико-методологическа култура.

Представеният от дисертанта автореферат отговаря на изискванията и създава пълноценна представа за замисъла, структурата, основните идеи и резултатите от дисертационното изследване.

II. Обща характеристика и оценка на резултатите и приносите в дисертационния труд

Цялостната оценка на предлагания дисертационен труд говори за способността на дисертанта, прилагайки както утвърдени, така и нови концепции, да ги осмисля творчески и успешно да ги приложи към теорията и практиката на регионалната политика на ЕС.

Бих конкретизирал оценките си за **достойнствата на дисертацията** в следните **четири пункта**.

Първо, ориентацията към една актуална и ставаща все по-значима в общоевропейски и национален контекст изследователска проблематика, особено след Брекзит, ерата „Тръмп“ и най-новите развития в ключови европейски страни (има предвид най-вече избора на Еманюел Макрон и неговата линия на реформиране на ЕС). По-доброто емпирично познаване и теоретично осмисляне на регионалната политика с оглед целите на сближаването в контекста на устойчивото развитие могат да очертаят и насоки за решаване на редица проблеми, възпрепятстващи пълноценното участие на България в процеса на формиране и реализиране на политиките на ЕС.

Второ, формулирането на логична изследователска стратегия при добросъвестно отчитане на теоретико-методологическите и емпиричните предизвикателства. На базата на възприетата логическа структура дисертантът стига до поредица от добре аргументирани и практически значими изводи, най-вече в четвърта глава.

Трето, изграждането на добре концептуализиран теоретичен модел на регионалната политика и прилагането на този модел задачата за сравнителен анализ на два периода с доста специфични особености.

Четвърто, предложеният подход за прилагане на изследователския модел към случая на България като пример за особеностите,

преимущества и недостатъците на регионалната политика на ЕС. Пламен Червеняков се е справил успешно в това отношение, което създава предпоставки за по-нататъшно разработване на изследователски проекти, съответстващи на българските проекти.

Основни научни и научно-приложни приноси

Основните научни и практико-приложни резултати от дисертационния труд водят до полезно увеличаване на знанията в предметната научна област и представляват стимул за развитие в даденото научно направление. Получените резултати и свързаните с тях приноси могат да бъдат класифицирани по следния начин:

Обогатяване на съществуващи научни знания, изразено от разработения първи по рода си сравнителен политологически анализ на два периода в развитието на регионалната политика на ЕС.

Приложение на научните постижения в практиката:

Първо. Систематизирани са широк спектър от предимства, постижения и трудности при разработването и провеждането на регионалната политика на ЕС.

Второ. Разработен е подход на анализ на провеждането и резултатите от регионалната политика на ЕС в България, който предлага полезни насоки за практическо усъвършенстване на националните политически решения в тази област на политиките.

Може да бъде направен изводът, че **дисертационният труд и получените приноси са самостоятелно, авторско постижение на докторанта.** Самооценката на приносите в автореферата е коректна.

Оценка на публикациите по дисертацията

Предлаганият дисертационен труд е подкрепен с необходимия брой публикации, пряко свързани с темата на дисертационния труд, които представят достатъчно ясно резултатите от научното изследване.

III. Въпроси, критични бележки и препоръки

Изтъкнатите по-горе положителни страни на дисертацията доминират в общата ми оценка за нея. В същото време имам конкретни въпроси, критични бележки и препоръки, които биха могли да допринесат за по-нататъшното развитие на изследователските търсения на колегата Пламен Червеняков.

Сред **критичните бележки** бих посочил:

- въпреки че на редица места има разсъждения относно регионалната политика на ЕС „след Брекзит“, като цяло смятам, че не е представен достатъчно цялостен анализ на значителните политически промени в Европа и света, отразяващи се съществено върху ЕС и неговите политики;
- нуждаят се от допълнително изясняване в съдържателен и причинно-следствен план политическите предпоставки за сериозния натиск към преосмисляне и преформулиране на кохезионната политика на съюза, която – според дисертанта – в голяма степен се припокрива с регионалната политика (или най-малкото има съвпадение на повечето от целите);
- сравнително слаба е методологическата основа за оценка на резултатите от регионалната политика (тук биха могли да се приложат по-широко инструментите на оценката на въздействието и на policy analysis като цяло).

Бих отправил следните **препоръки**:

По-нататъшните търсения на дисертанта биха спечелили от цялостно изследване на регионалната политика на ЕД през призмата на различните теории за публичните (конкретните) политики. В първа глава се ползва основополагаща работа на един от най-авторитетните български автори в тази област (Тодор Танев), но като цяло изследването се развива в други плоскости.

Също така, посочената гледна точка би била полезна и от гледна точка на взаимното влияние на двата аспекта на политиката (politics – policy) – идея, която иначе се защитава от автора.

Имам към дисертанта следния въпрос:

Кои са възможните и реално проявяващи се противоречия – по отношение на регионалната политика на ЕС - между политическите виждания за „Европа на регионите“ и „Европа на нациите“?

IV. Заключение

Като имам предвид посочените научни и научно-приложни достойнства на дисертационния труд на кандидата, както и направените приноси в областта на изследването на информационната политика на ЕС в контекста на устойчивото развитие на общността, предлагам на уважаемото жури да присъди на Пламен Червеняков образователната и научна степен „доктор” в научната област: 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление: 3.3. Политически науки, научна специалност „Политология“.

София, 18.05.2018 г.

Рецензент:

(проф. д-р Александър Маринов)